

Sygn. akt II Ka 725/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 lutego 2015 r.

Sąd Okręgowy w Rzeszowie Wydział II Karny w składzie:

Przewodniczący: SSO Grażyna Artymiak (spr.)

Sędziowie: SSO Dariusz Zrębiec

SSO Bożena Przysada

Protokolant: protokolant Aleksandra Baczyńska

przy udziale Prokuratora Prokuratury Okręgowej w Rzeszowie – Marioli Zarzyki - Rzucidło

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 27 lutego 2015 r.

sprawy **S. F.**

oskarżonego o przestępstwo z art. 177 § 2 kk w zw. z art. 178 § 1 kk i inne

na skutek apelacji wniesionej przez oskarżyciela publicznego

od wyroku Sądu Rejonowego w Dębicy

z dnia 26 września 2014 r., sygnatura akt II K 301/14

utrzymuje zaskarżony wyrok w mocy uznając apelację za oczywiście bezzasadną, a kosztami procesu za postępowanie odwoławcze **obciąża** Skarb Państwa.

Sygn. akt II Ka 725/14

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 27 lutego 2015 r.

Sąd Rejonowy w Dębicy wyrokiem z dnia 26 września 2014 r. w sprawie o sygn. akt II K 301/14, uznał oskarżonego S. F. (F.) za winnego popełnienia przestępstwa:

1) z art. 177 § 2 kk w zw. z art. 178 § 1 kk, polegającego na tym, że oskarżony w dniu 23 września 2013 roku w D. woj. (...) na ulicy (...), umyślnie naruszył zasady bezpieczeństwa w ruchu drogowym w ten sposób, iż kierując samochodem osobowym marki A. (...) o nr rej. (...), zbliżając się do oznakowanego przejścia dla pieszych, nie zachował wymaganej w tej sytuacji szczególnej ostrożności i w sposób nienależyty obserwował obszar tego przejścia, w wyniku czego potrącił przechodzącą przez jezdnię na oznakowanym przejściu dla pieszych z lewej na prawą stronę jezdni, pieszą małoletnią A. B., a następnie oddalił się z miejsca zdarzenia prowadzonym przez siebie pojazdem, w następstwie czego piesza A. B. doznała obrażeń ciała w postaci krwiaka powłok głowy w okolicy ciemieniowo - potylicznej lewej, stłuczenia mózgu - krwiak śródmózgowi w prawym płacie czołowym, uszkodzenia mięszu prawej nerki, stłuczenia prawego płata wątroby, złamania górnej i dolnej gałęzi kości łonowej prawej, złamania prawej kości udowej z przemieszczeniem odłamów, którym to obrażeniom towarzyszył rozstrój zdrowia w postaci anemii pokrwotocznej, które to obrażenia ciała spowodowały u pokrzywdzonej ciężki uszczerbek na jej zdrowiu w postaci ciężkiej choroby długotrwałej.

Za tak przypisany czyn, stanowiący występki z art. 177 § 2 kk w zw. z art. 178 § 1 kk, na mocy powołanych przepisów Sąd wymierzył oskarżonemu karę 1 roku i 8 miesięcy pozbawienia wolności. Nadto zastosował wobec S. F. środki karne w postaci:

-.

- zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych w ruchu lądowym na okres 6 lat (art. 42 § 2 kk), zaliczając na podstawie art. 63 § 2 kk na poczet orzeczonego środka karnego okres zatrzymania prawa jazdy od dnia 24 września 2013 r.,
- nawiązki na rzecz oskarżycielki posiłkowej A. B. w kwocie 20.000 złotych (art. 46 § 2 kk);

2) z art. 162 § 1 kk, polegającego na tym, że oskarżony w miejscu i czasie jak w pkt 1) nie udzielił pomocy A. B., która znajdowała się w położeniu grożącym bezpośrednim niebezpieczeństwem utraty życia albo ciężkiego uszczerbku na zdrowiu, mogąc jej udzielić bez narażenia siebie na niebezpieczeństwo utraty życia albo ciężkiego uszczerbku na zdrowiu.

Za tak przypisany występki na podstawie art. 162 § 1 kk Sąd orzekł wobec oskarżonego karę 5 miesięcy pozbawienia wolności;

3) z art. 245 kk, polegającego na tym, że oskarżony w miejscu i w czasie jak w pkt 1) groził D. K. pozbawieniem życia oraz pobiciem, w celu zmuszenia go do zaniechania zawiadomienia organów ścigania o popełnionym przestępstwie dotyczącym wypadku drogowego zaistniałego w dniu 23 września 2013r. na ulicy (...) w D..

Za tak przypisany występki na podstawie art. 245 kk Sąd wymierzył oskarżonemu karę 4 miesięcy pozbawienia wolności.

W miejsce orzeczonych wobec oskarżonego S. F. kar jednostkowych, na podstawie art. 85 kk oraz art. 86 § 1 kk, Sąd wymierzył oskarżonemu karę łączną 2 lat pozbawienia wolności, której wykonanie, na podstawie art. 69 § 1 kk oraz art. 70 § 2 kk, warunkowo zawiesił na okres próby wynoszący 5 lat, zaś na podstawie art. 73 § 2 kk w okresie próby oddał oskarżonego pod dozór kuratora sądowego.

Tym samym wyrokiem na podstawie art. 627 kpk, art. 624 § 1 kpk oraz art. 17 ust. 1 ustawy o opłatach w sprawach karnych Sąd zasądził od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa koszty sądowe w części w kwocie 1,000zł, zwalniając go od obowiązku zapłaty pozostałych kosztów sądowych. Jednocześnie na podstawie art. 627 kpk Sąd zasądził od oskarżonego na rzecz oskarżycielki posiłkowej A. B. kwotę 1.092,24 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Apelację od powyższego wyroku złożył oskarżyciel publiczny zarzucając niewspółmierność kary wymierzonej oskarżonemu S. F. za czyn opisany w punkcie I wyroku poprzez wymierzenie mu za ten czyn kary 1 roku i 8 miesięcy pozbawienia wolności z jednoczesnym zasądzeniem od oskarżonego nawiązki na rzecz pokrzywdzonej w kwocie 20.000 zł, orzeczeniem zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych w ruchu lądowym na okres 6 lat, a następnie wymierzenie za czyny opisane w pkt I, IV, i V wyroku kary łącznej 2 lat pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem wykonania kary na okres próby wynoszący 5 lat oraz oddaniem oskarżonego pod dozór kuratora sądowego, w stosunku do stopnia winy i społecznej szkodliwości czynu, okoliczności podmiotowo – przedmiotowych przestępstwa oraz zapobiegawczych i kształtujących świadomość prawną społeczeństwa celów kary, które to okoliczności uzasadniają wymierzenie oskarżonemu kary w wyższym wymiarze.

Wskazując na powyższe Skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i wymierzenie oskarżonemu za czyn opisany w punkcie I wyroku kary 3 lat pozbawienia wolności oraz orzeczenie zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych w ruchu lądowym na okres 8 lat z jednoczesnym zasądzeniem od oskarżonego nawiązki na rzecz pokrzywdzonej w kwocie 20.000 zł, a następnie wymierzenie kary łącznej za czyny opisane w pkt I, IV i V wyroku w wymiarze 3 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności oraz oddaniem oskarżonego pod dozór kuratora sądowego.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja Prokuratora nie zasługuje na uwzględnienie.

Na wstępie podkreślić należy, że Sąd Rejonowy w sposób prawidłowy i wyczerpujący rozważył wszystkie okoliczności i dowody ujawnione w toku rozprawy dokonując następnie na ich podstawie właściwych ustaleń faktycznych co do czynów opisanych w punktach 1, 2 i 3. Postępowanie w przedmiotowym zakresie zostało przeprowadzone dokładnie i starannie. Ocena materiału dowodowego dokonana przez Sąd Rejonowy nie wykazuje błędów logicznych i nie wykracza poza ramy swobodnej oceny dowodów. Uzasadnienie wyroku odpowiada wymogom art. 424 kpk i w pełni pozwala na kontrolę prawidłowości rozstrzygnięcia. Do czynów przypisanych oskarżonemu Sąd I instancji zastosował właściwą kwalifikację prawną i należycie ją uzasadnił. Powyższego nie kwestionuje Skarżący.

Sąd odwoławczy podziela ustalenia faktyczne dokonane przez Sąd Rejonowy, jak również zgadza się z oceną prawną zachowania oskarżonego w kontekście ustalonych prawidłowo faktów. Wbrew zarzutom skarżącego Sąd odwoławczy nie dostrzegł przesłanek racjonalizujących twierdzenie, że wymierzona oskarżonemu kara za wskazane powyżej w punkcie 1) przestępstwo oraz kara łączna, dotknięte są rażącą niewspółmiernością.

Na wstępie przypomnieć należy, że orzekanie o karze ma charakter indywidualny a proces wyboru i miarkowania właściwej in concreto represji karnej jest w pewnej mierze subiektywny. Dlatego też ustawodawca określając w art. 53 kk zasady i dyrektywy modelowego orzekania o karze pozostawia sądowi określony zakres swobody w jej wymierzaniu. Wykładnikiem granic uznaniowości sądu jest wskazana w art. 438 pkt 4 kpk rażąca niewspółmierność kary. Stąd też nawet dostrzegana przez stronę lub nawet sąd odwoławczy niewspółmierna łagodność lub surowość kary nie daje podstaw do weryfikacji kary wymierzonej przez Sąd I instancji. Dla skuteczności środka odwoławczego koniecznym jest bowiem wykazanie nie tylko tego, że orzeczona kara jest niewspółmiernie łagodna lub surowa, ale również tego, że ta niewspółmierność ma charakter rażący. W ocenie Sądu odwoławczego nie sposób dowodzić, że kary jednostkowe, jak również kara łączna wymierzone oskarżonemu noszą cechy kar rażąco niewspółmiernych.

Orzekając o karach jednostkowych za poszczególne przypisane oskarżonemu przestępstwa oraz o karze łącznej Sąd Rejonowy miał w polu widzenia wszystkie istotne dla wymiaru kary okoliczności czemu dał wyraz w uzasadnieniu wyroku. Nic też nie wskazuje na to, aby znaczenie okoliczności przemawiających na korzyść oskarżonego i tych świadczących przeciwko niemu Sąd ten oceniał różną miarą. Stanowisko Sądu I instancji zasługuje zatem na aprobatę, tym bardziej, że apelujący nie przedstawił argumentów, które w skuteczny sposób mogłyby podważyć jego słusność. Zgodzić się trzeba z Sądem I instancji, że przypisane oskarżonemu przestępstwa zawierały znaczny stopień społecznej szkodliwości. Ta okoliczność tak samo jak duży stopień winy determinują rozstrzygnięcie w przedmiocie kary. Czyny o wysokim stopniu karygodności popełnione przez osoby, które nie działają w warunkach znoszących lub ograniczających możliwość rozpoznania ich znaczenia lub pokierowania swoim postępowaniem, co do zasady zasługują na surowe ukaranie. Nie można jednak stracić z pola widzenia tego, że u oskarżonego S. F. występują cechy osobowości nieprawidłowej, niedojrzałej emocjonalnie, które słuszenie uwzględnia Sąd Rejonowy. Mają one bowiem wpływ na stopień jego zawinienia, a tym samym wpływają na ustalenie limitującej karę funkcję winy.

Oczywiście rozmiar kary należy konkretyzować odpowiednio do ustalonych okoliczności łagodzących lub obciążających. W przypadku oskarżonego Sąd Rejonowy prawidłowo wykazał, że ilość okoliczności łagodzących zdecydowanie przewyższała, te które mogły doprowadzić do zaostrzenia wymiaru kary.

Odnosząc się do zawartego w apelacji zarzutu rażącej niewspółmierności orzeczonej kary należy przede wszystkim odnotować, że rażąca niewspółmierność wymierzonej kary zachodzi wtedy, gdy suma zastosowanych kar i środków karnych za przypisane przestępstwa nie uwzględnia należycie stopnia społecznej szkodliwości poszczególnych czynów oraz nie realizuje w wystarczającej mierze celu kary w zakresie kształtowania świadomości prawnej społeczeństwa z jednoczesnym uwzględnieniem celów zapobiegawczych i wychowawczych, jakie kara ma osiągnąć w stosunku do oskarżonego. W każdym wypadku jednak Sąd powinien baczyć przede wszystkim na to, aby dolegliwość całokształtu

represji nie przekraczała stopnia jego winy albowiem każda kara nie spełniająca tego ostatniego wymogu uznana będzie za rażąco surową w rozumieniu art. 438 pkt 4 kpk.

Rażąca niewspółmierność kary zachodzić może tylko wówczas, gdy na podstawie ujawnionych okoliczności, które powinny mieć zasadniczy wpływ na wymiar kary można przyjąć, iż zachodziłaby wyraźna różnica pomiędzy karą wymierzoną przez Sąd pierwszej instancji a karą jaką należałoby wymierzyć w instancji odwoławczej w następstwie prawidłowego zastosowania w sprawie dyrektyw wymiaru kary przewidzianych w art. 53 kk oraz zasad ukształtowanych przez orzecznictwo Sądu Najwyższego. Na gruncie art. 438 pkt 4 kpk nie chodzi o każdą ewentualną różnicę w ocenach co do wymiaru kary, ale o różnicę ocen tak zasadniczej natury, iż karę dotychczas wymierzoną nazwać można byłoby również w potocznym znaczeniu tego słowa „rażąco” niewspółmierną, to jest niewspółmierną w stopniu nie dającym się wręcz zaakceptować.

Zarzut apelacji o rażącej niewspółmierności kary sprowadza się do polemiki z prawidłowymi ustaleniami Sądu Rejonowego. Zarzut rażącej niewspółmierności kary jako zarzut w kategorii ocen, można podnieść jedynie wówczas, gdy kara nie uwzględnia w sposób właściwy zarówno okoliczności popełnienia przestępstwa, jak i osobowości sprawcy, stając się w społecznym odczuciu karą niesprawiedliwą. Nie każda bowiem różnica w ocenie wymiaru kary może uzasadniać zarzut rażącej niewspółmierności kary, ale tylko taka, która jest natury zasadniczej, niewspółmierna jest w stopniu nie dającym się zaakceptować.

Przechodząc bezpośrednio na grunt przedmiotowej sprawy zauważyć należy, że orzeczona wobec oskarżonego kara w realiach niniejszej sprawy nie nosi cechy rażącej niewspółmierności. Jak wynika z pisemnych motywów wyroku Sąd meriti stwierdził, iż brak jest istotnych okoliczności obciążających. Skarżący nie dostrzega, że oskarżony nie tylko przyznał się do popełnienia czynów, ale ponadto na rozprawie wyraził skruchę i przeprosił pokrzywdzoną oraz jej rodziców za zdarzenie ze swoim udziałem uzgadniając sposób naprawienia szkody (częściowo). Ponadto na wymiar kary należy spojrzeć także przez pryzmat drogi życiowej oskarżonego dotychczas niekaranego i pracującego zarówno przed popełnieniem przestępstwa, jak i po jego popełnieniu. Nie można tracić z pola widzenia okoliczności łagodzących wskazywanych przez Sąd Rejonowy.

Sąd II instancji może dokonać zmiany orzeczonej kary w przypadku stwierdzenia, że jest ona rażąco niewspółmierna. Rażąca niewspółmierność kary, o której mowa w art. 438 pkt 4 kpk, zachodzić może tylko wówczas, gdy na podstawie ujawnionych okoliczności, które powinny mieć zasadniczy wpływ na wymiar kary można było przyjąć, iż zachodziłyby wyraźne różnice pomiędzy karą wymierzoną przez Sąd I instancji a karą jaką należałoby wymierzyć w instancji odwoławczej w następstwie prawidłowego zastosowania w sprawie dyrektyw wymiaru kary przewidzianych w art. 53 kk, przy czym na gruncie art. 438 pkt 4 kpk, nie chodzi o każdą ewentualną różnicę w ocenach co do wymiaru kary, ale różnicę ocen tak zasadniczej natury, że karę wymierzoną można byłoby uznać na pierwszy rzut oka za nie dającą się zaakceptować. Wszak oskarżony nie jest na tyle zdegradowanym człowiekiem, że tylko w warunkach zakładu karnego musi przebiegać jego resocjalizacja, bo pozostawanie w dotychczasowym środowisku nie przyniesie jakichkolwiek efektów. Artykuł 54 kk wprowadzając bezwzględny prymat dyrektywy prewencji szczególnej nie eliminuje zasad ogólnych wymiaru kary, określonych w art. 53 kk, a jedynie na pierwszym miejscu spośród wymienionych tam dyrektyw stawia względy wychowawcze. Wymierzona wobec sprawcy młodocianego, a takim niewątpliwie jest oskarżony, kara musi zatem zawsze w sposób właściwy uwzględniać również stopień winy i szkodliwości społecznej oraz respektować względy prewencji indywidualnej i generalnej. Sąd I instancji prawidłowo wskazał wszystkie okoliczności obciążające mające zdecydowany wpływ na wymiar kary, ale jednocześnie położył taki sam nacisk na okoliczności, które wskazują na konieczność wychowania oskarżonego jako pierwszoplanowej formy jego resocjalizacji. Oskarżony jest bowiem osobą młodą, o nieukształtowanej w pełni osobowości i możliwe jest jeszcze doprowadzenie do jej ukształtowania pożądanego społecznie na skutek oddziaływania wychowawczego. Priorytet względów wychowawczych nie oznacza automatycznie rezygnacji z surowości represji. Samo bowiem odczucie przez sprawcę, że popełnienie przestępstwa pociągnęło dla niego za sobą dotkliwe konsekwencje może osiągnąć zamierzony skutek pedagogiczny. Efektów wychowawczego oddziaływania można oczekiwać od zastosowanego wobec oskarżonego środka probacyjnego (zawieszenie wykonania kary łącznej połączone z oddaniem pod dozór kuratora) oraz kompensacyjnego (nawiązka na rzecz pokrzywdzonej). Z drugiej strony nie można zapominać o

negatywnych, destrukcyjnych i desocjalizujących konsekwencjach izolacji dla młodego człowieka. Słusznie podkreśla się w orzecznictwie, że zbyt surowe karanie sprawców zamiast ich wychowania może przynieść efekt przeciwny w postaci pogłębiania zdemoralizowania będącego następstwem izolacji od najbliższych i naturalnego młodemu wiekowi poczuciu krzywdy (wyrok SA w Katowicach z 24 czerwca 2004, II AKa 71/04, KZS 2005, z. 6, poz. 61).

Nie można zasadnie dowodzić rażącej niewspółmierności kary wówczas, gdy granice swobodnego uznania sędziowskiego będące wyrazem zasady sądowego wymiaru kary nie zostały przekroczone. W niniejszej sprawie Sąd Rejonowy w sposób wnikliwy rozważył istniejące okoliczności wpływające na łagodzenie represji karnej wobec oskarżonego a jednocześnie trafnie podkreślił brak istotnych przesłanek obciążających. W rzeczywistości kary jednostkowe wymierzone oskarżonemu S. F. są wyważone i nie cechują się rażącą łagodnością. Argumenty przywołane przez Skarżącego nie są w stanie zrównoważyć tych, które Sąd I instancji uwypuklił w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku.

W ocenie Sądu odwoławczego kara w rozmiarze 1 roku i 8 miesięcy pozbawienia wolności za popełnienie przestępstwa z art. 177 § 2 kk w zw. z art. 178 § 1 kk - przy uwzględnieniu skruchy oskarżonego i porozumienia z pokrzywdzoną co do sposobu naprawienia szkody, jak również tego, że została ona orzeczona za przestępstwo nieumyślne - jest karą sprawiedliwą.

Skarżący nie kwestionuje rodzaju i wymiaru kar orzeczonych za przestępstwa z art. 162 § 1 kk i z art. 245 kk.

Wypada zaznaczyć, że łączeniu podlegały kary jednostkowe pozbawienia wolności w wysokości odpowiednio 1 rok i 8 miesięcy, 5 miesięcy i 4 miesiące pozbawienia wolności, tak więc granice kary łącznej wynosiły od 1 roku i 8 miesięcy do 2 lat i 5 miesięcy pozbawienia wolności. Wymierzając oskarżonemu karę łączną przy zastosowaniu asperacji 2 lat pozbawienia wolności Sąd kierował się dyrektywami określonymi w art. 85 kk. Na złagodzenie kary łącznej wpłynął fakt, że przestępstwa zostały popełnione w tym samym okresie czasu. Jednocześnie z drugiej strony Sąd wziął pod uwagę, że skierowane były przeciwko różnym dobrom prawnie chronionym. Względem na prewencję generalną, a przede wszystkim dotychczasową niekaralność oskarżonego, jak również jego postawa w toku postępowania karnego nie sprzeciwiają się warunkowemu zawieszeniu wykonania kary łącznej pozbawienia wolności. Nie ma żadnych racjonalnych podstaw do zanegowania przyjęcia przez Sąd Rejonowy wystąpienia wobec oskarżonego pozytywnej prognozy na przyszłość.

Mając na względzie powyżej wskazane okoliczności, dzieląc w pełni argumentację Sądu Rejonowego, na podstawie art. 437 § 1 kpk, art. 449 kpk i art. 456 kpk Sąd odwoławczy, uznając apelację Prokuratora za oczywiście bezzasadną, orzekł o utrzymaniu w mocy zaskarżonego wyroku, zaś w myśl art. 636 § 1 kpk kosztami procesu związanymi z apelacją oskarżyciela publicznego obciążył Skarb Państwa.